

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

מתוך

כרך ו', תשט"ו

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

מכתב אל המערכת על התאריך ה"אזרחי"

התפתחות לשוננו והיותה לשפת דיבור הביאו עמהן
חידושים, שיש לדעתי להעמיד את נכונותם לבחינה.
מן השם "אזרח", שתוכנו ידוע, נגזר התואר "אזרחי",
והוא בא במשמעויות שונות, כמו שמוכיחים ניגודיו השונים.
"אזרחי" – בניגוד ל"צבאי": "כגדים אזרחיים";
"אזרחי" – "נישואים אזרחיים", בניגוד לנישואים לפי הטכס
המסורתי המקובל בעמנו מאז; "אזרחי" – מעמד בינוני
ובורגני, בניגוד למעמד פועלים; "השנה (החודש והיום)
האזרחית" – התאריך לספירת הנוצרים, בניגוד לשנה
(היום והחודש) שלנו, היהודית.

עיון קל באופן השימוש בתואר זה, „אזרחי“, מעורר מיד את השאלות: האם בגדים צבאיים אינם אזרחיים? האם נישואים לפי מסורתנו — אינם אזרחיים? האם פועל אינו אזרחי? ומעניין בייחוד השימוש בתואר „אזרחי“ לגבי המניין לפי ספירת הנוצרים. כאן אנו מנסים להתחמק מהגדרת ברורה ומפורשת. 1955 — זהו מניין לפי ספירת הנוצרים! המניין של הנוצרים והמניין שלנו, הבנוי על סיפורי התורה, תהומות כרויות ביניהן, שלעולם לא תיגשרנה. זהו עניין של תוכן ורוח ודבריי־ימים, המקופלים במניין השנים שלנו ובירחים. התואר „אזרחי“ מטשטש את הניגודים ומכניס תחת כנפי ישראל מניין שנים זר ורחוק. כיהודי וכאזרח בארץ הזאת אני מתקומם על שעוטפים את ספירת הנוצרים במעטה „אזרחי“ וכופים עליי מושג, שאני מתנגד לו. בתואר זה, „אזרחי“, לגבי ספירת הנוצרים משתמשת העיתונות, משתמש הרדיו, משתמשת מדינת ישראל. לגביי אני זוהי כפייה מצפונית.

בבירור הכעיה בכללה אני מטפל בהרחבה במקום אחר. כאן אני פונה אל כבוד האקדמיה ללשון העברית, שתפסוק הלכה בנושא זה; לה יש הסמכות והכוח להחליט. אל נא נעטוף מושגים בצעיף, ואל נא נטשטש מה שצריך להיות ברור.

יהושע מנחה, דגניה א'